

KOMMISJONEN FOR
GJENOPPTAKELSE AV STRAFFESAKER

Årsrapport 2016

NORGES LOVVEK
1687

Kap 27. Gjenopptakelse.¹

KOMMISJONEN FOR
GJENOPPTAKELSE AV STRAFFESAKER

Innhold

Leders beretning	3
Kommisjonens medlemmer pr. 31.12.2016	4
Introduksjon til virksomheten og hovedtall	5
Årets aktiviteter og resultater	7
Styring og kontroll i virksomheten	16
Vurdering av framtidutsikter	18
Årsregnskap	19
Regnskapsprinsipper	20
Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2016	21
Noter til bevilgningsrapporteringen	22
Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2016	24
Noter til artskontorrapporteringen	26

Leders beretning

Domstolene er en selvstendig statsmakt og avgjør saker med bindende virkning. Når en avgjørelse ikke lenger kan angripes med ordinære rettsmidler er den rettskraftig og kan fullbyrdes. Rettskraft har sin begrunnelse: Enhver sak må ha en ende, og de involverte har behov for å kunne sette strek og innrette seg etter en endelig avgjørelse.

Så kan det likevel skje at det er behov for å se på en rettskraftig avsluttet sak på ny, derfor har man gjenåpningsinstituttet.

En prinsipiell debatt om behandlingen av begjæringer om gjenåpning av straffesaker, ledet til etableringen av en rettslig nyskaping, Gjenopptakelseskommissjonen. Kommisjonen ble i 2004 opprettet som et uavhengig forvaltningsorgan som fikk ansvar for å veilede domfelte og utrede sakene. Det var et ønske om å skape økt tillit til behandlingen av gjenåpningsbegjæringene ved å løfte avgjørelsene ut fra domstolene som hadde avsagt dom i sakene. Gjennom kommisjonens utredningsplikt ville påtalemyndigheten også få en mer tilbaketrukket rolle.

Uavhengige domstoler anses som en fundamental rettssikkerhetsgaranti. Også Gjenopptakelseskommissjonen, som behandler saker som det tidligere lå til domstolene å behandle, må være et uavhengig organ som ikke skal instrueres fra noe hold i behandlingen av enkeltsakene. Det er ikke etablert noe klageorgan. Kommisjonens avgjørelser kan bringes inn for domstolene som sivile gyldighetssøksmål. Ved storkammerdom i Rt. 2012 s. 519 satte imidlertid Høyesterett noen nærmere angitte grenser for denne prøvingsadgangen.

Straffesaker, og gjenåpningssakene, kan ha stor betydning for mange. Gjenopptakelseskommissjonen har derfor en viktig oppgave og et betydelig ansvar. Kommisjonen har selv satt seg som mål å ha en objektiv, grundig og effektiv saksbehandling for å oppnå materielt riktige avgjørelser innen rimelig tid.

For budsjettåret 2016 har kommisjonen hatt til disposisjon kr 15 981 000 og forbrukt kr 15 583 830. Det meste av midlene går med til faste utgifter så som husleie, lønn til sekretariatets ansatte og godtgjøring til kommisjonens medlemmer.

I 2016 trådte et av kommisjonens varamedlemmer ut av kommisjonen, og et nytt kom inn. Kommisjonen har hatt 16 møtedager.

Antallet begjæringer som kommer inn til kommisjonen svinger fra år til år. I 2016 har

kommissjonen mottatt 161 begjæringer om gjenåpning, mot 152 i 2015. Det er i 2016 avsluttet til sammen 162 saker, mot 158 i 2015. Kommisjonen har dermed også i 2016 oppnådd målet den har satt seg om at antall avgjørelser ikke skal være lavere enn antallet innkomne saker, slik at saksbeholdningen ikke øker.

Kommisjonen har gjenåpnet 11 saker. Kortversjoner av disse er inntatt nedenfor. 30 begjæringer er ikke tatt til følge. De resterende 99 begjæringene er forkastet av kommisjonen eller av leder/nestleder alene.

Kommisjonens oppfyllelse av sitt samfunnsoppdrag avhenger ikke bare av sakstall eller sakenes utfall, men om sakene er tilstrekkelig opplyst og utredet, og ellers forsvarlig behandlet ut fra sakenes innhold og det regelverk de skal behandles innenfor.

Sakene er forskjellige, både med hensyn til omfang, alvor og begrunnelse. I de sakene som bringes inn for kommisjonen er det noen ganger bevissituasjonen for objektiv eller subjektiv skyld som er tema, andre ganger er det saksbehandlingen i domstolene, eller det kan være spørsmål om Norge har gjort seg skyldig i menneskerettsbrudd ved behandlingen av sakene. Det er viktig at kommisjonen gjennom behandlingen av et større antall saker beholder det våkne og kritiske blikket for om det er grunnlag for at en sak bør behandles på nytt.

Jeg ble utnevnt som leder for kommisjonen med virkning fra april 2010 i et åremål på 7 år.

Kommisjonens medlemmer og sekretariat arbeider grundig og engasjert med sakene. Jeg tør si at det har vært en kultur for åpne diskusjoner, med interesse og aksept for hverandres spørsmål, refleksjoner og synspunkter.

Det har vært meningsfylt og interessant å være en del av dette.

Ny leder fra 1. april 2017 er Siv Hallgren. Jeg ønsker henne lykke til med en spennende jobb.

Oslo, 14. februar 2017

Helen Sæter
Leder

Kommisjonens medlemmer pr. 31.12.2016

Leder

Helen Sæter
2010–2017

Medlemmer

Sven Ole Fagernæs
2015–2018

Anne Britt Flemmen
2013–2019

Anders Løvlie
2014–2017

Tor Ketil Larsen
2015–2018

Varamedlemmer

Hanne Helle Arnesen
2016 – 2019

Arne Gunnar Aas
2015–2018

Lavleen Kaur
2015–2018

Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Omtale av virksomheten og samfunnsoppdraget

Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker (Gjenopptakelseskommisjonen) er et uavhengig forvaltningsorgan som skal behandle begjæringer om gjenåpning av straffesaker som er rettskraftig avgjort i domstolene. Kommisjonen er administrativt underlagt Justis- og beredskapsdepartementet. Departementet kan ikke instruere kommisjonen om hvordan den skal utøve sin myndighet i enkeltsaker.

Kommisjonen skal sikre at saken er godt opplyst før den gjør en objektiv vurdering av om lovens vilkår for gjenåpning er oppfylt. Kommisjonens virksomhet er regulert i straffeprosessloven kapittel 27.

Domfelte kan kreve gjenåpning av en rettskraftig dom i en straffesak for eksempel hvis:

- Det er nye bevis eller nye omstendigheter som synes egnet til å føre til frifinnelse, anvendelse av en mildere strafferegulering eller vesentlig mildere straff.
- En internasjonal domstol eller FNs menneskerettskomité i sak mot Norge har kommet til at avgjørelsen eller saksbehandlingen er i strid med folkeretten, slik at det er grunn til å regne med at en ny behandling av straffesaken vil føre til et annet resultat.
- Noen som har hatt sentral befatning med saken (for eksempel dommer, aktor, forsvarer, sakkyndig eller rettsstolk), har gjort seg skyldig i en straffbar handling som kan ha hatt innvirkning på dommen til skade for domfelte.
- En dommer eller et lagrettemedlem som behandlet saken var inhabil, og det er grunn til å anta at det kan ha hatt betydning for avgjørelsen.
- Høyesterett har fraveket en lovtolkning som den tidligere har lagt til grunn, og som dommen bygger på.
- Det foreligger særlige forhold som gjør det tvilsomt om dommen er riktig, og tungtveiende hensyn tilsier at spørsmålet om siktedes skyld blir prøvd på ny.

Kommisjonen har plikt til å veilede den som ber om å få sin sak behandlet på nytt.

Gjenopptakelseskommisjonen sørger for nødvendig utredning av sakens faktiske og rettslige sider, og kan innhente opplysninger på den måten den anser hensiktsmessig. Dette arbeidet kan være ressurskrevende, samtidig som det var en sentral begrunnelse for opprettelse av kommisjonen. Det er således en viktig oppgave. Kommisjonen har hatt flere saker til behandling siden oppstarten i 2004 som har krevd utredning av større omfang.

Kommisjonen vil ha direkte kontakt og dialog med den domfelte, med mindre vedkommende er representert av advokat. Når særlige grunner foreligger, kan den som begjærer gjenåpning få oppnevnt forsvarer på det offentliges bekostning.

Dersom begjæringen ikke forkastes, men utredes videre, skal domfelte og påtalemyndigheten gjøres kjent med kommisjonens utredning og gis anledning til å komme med eventuelle merknader.

Fornærmede (eller etterlatte) skal underrettes om begjæringen. Fornærmede og etterlatte har rett til dokumentinnsyn og til å uttale seg skriftlig om begjæringen, og de kan be om å få avgi forklaring til kommisjonen. Kommisjonen kan oppnevne bistandsadvokat for fornærmede etter straffeprosesslovens alminnelige regler så langt de passer.

Begjæringene avgjøres av kommisjonen.

Kommisjonens leder/nestleder kan forkaste begjæringer om gjenåpning av avgjørelser som etter sin art ikke kan føre til gjenåpning, begjæringer som ikke inneholder noen gjenåpningsgrunn etter loven eller som åpenbart ikke kan føre frem.

Dersom kommisjonen beslutter at en begjæring skal tas til følge, skal saken henvises til ny behandling ved en domstol som er sideordnet den domstol som avsa den opprinnelige dom. Er avgjørelsen truffet av Høyesterett, behandles saken på nytt av Høyesterett.

Organisasjonen

Kommisjonen består av fem faste medlemmer og tre varamedlemmer. Lederen, nestlederen, ett annet medlem og to av varamedlemmene skal ha juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap. Lederen utnevnes av Kongen i statsråd for en periode på sju år, og medlemmene og varamedlemmene oppnevnes av Kongen i statsråd for en periode på tre år. Kommisjonens medlemmer og varamedlemmer kan gjenoppnevnes én gang for nye tre år.

Kommisjonens sammensetning pr. 31. desember 2016 var slik:

Leder: Helen Sæter

Nestleder: Sven Ole Fagernæs, advokat, Oslo

Medlemmer:

Anne Britt Flemmen, professor i sosiologi, Universitetet i Tromsø

Tor Ketil Larsen, overlege ved Stavanger Universitetssykehus og professor II, Universitetet i Bergen

Anders Løvlie, advokat, sekretariatsleder for Straffeprosessutvalget

Varamedlemmer:

Arne Gunnar Aas, advokat, Oslo

Hanne Helle Arnesen, dommer i Agder lagmannsrett

Lavleen Kaur, kriminolog, doktorgradsstipendiat, Oslo

Gjenopptakelseskommisjonen har sitt sekretariat i Oslo. Kommisjonens leder er ansatt på heltid som leder for sekretariatet. Sekretariatet hadde ellers ved årsskiftet tolv tilsatte. Av disse var åtte juridiske og to politifaglige utredere, samt en kontorsjef og en sekretær.

Presentasjon av utvalgte hovedtall

I Prop. 1 S (2015-2016) for budsjettåret 2016 ble det fremmet et budsjettforslag på kr 15 152 000. Kommisjonen fikk etter Stortingets budsjettvedtak 17. desember 2015 tildelt kr 15 122 000 i midler.

Noen av de tilsatte i kommisjonens sekretariat har midlertidig redusert arbeidstid, slik at antall årsverk er lavere enn antall tilsatte. Til sammen utgjorde antall årsverk i sekretariatet 11,07 i 2016.

Kommisjonens driftsutgifter i 2016 var på kr 15 798 673. Lønnsutgifter til tilsatte og godtgjørelse til medlemmer utgjorde kr 10 950 172 inkludert arbeidsgiveravgift. I tillegg til bevilgningen over kap. 468 belastes også enkelte driftsutgifter over kap. 466 Særskilte straffesaksutgifter.

Årets aktiviteter og resultater

Gjenopptakelseskommissjonen skal ha en objektiv, grundig og effektiv saksbehandling for å oppnå materielt riktige avgjørelser innen rimelig tid. Kommisjonen har som mål at antallet avgjørelser ikke skal være lavere enn antallet innkomne begjæringer, slik at saksbeholdningen ikke skal øke.

Sakene og saksbehandlingen

2016

Innkomne begjæringer og avsluttede saker

Kommisjonen har i løpet av året avholdt ni møter over 16 møtedager. Kommisjonen har mottatt 161 begjæringer om gjenåpning i 2016 mot 152 i 2015. Tallet er ikke sammenfallende med antall domfelte da enkelte domfelte kan ha flere dommer og det opprettes en sak pr. dom som begjæres gjenåpnet.

Blant de domfelte som begjærte gjenåpning i 2016 er det 13 kvinner og 148 menn.

Det er i 2016 avsluttet til sammen 162 saker, hvorav 140 er realitetsvurdert. Av disse 140 begjæringene er 11 saker gjenåpnet.

Fem saker er gjenåpnet på grunn av tvil om domfeltes strafferettslige tilregnelighet på handlingstiden. I én sak er bare straffespørsmålet gjenåpnet, og da på grunn av at den domfelte i ettertid er funnet å ha en lettere psykisk utviklingshemning som ikke var kjent på tidspunktet for domfellelsen.

Tre saker ble gjenåpnet på grunnlag av andre nye bevis. Blant disse var den såkalte Kristin-saken, som gjaldt drap av en 12 år gammel jente. Vedkommende som var domfelt for drapet i tingretten, ble senere frifunnet i lagmannsretten. Flere år senere ble sikret spormateriale analysert med ny analyseteknikk. Dette resulterte i at påtalemyndigheten begjærte saken gjenåpnet til siktedes ugunst, og kommisjonen tok begjæringen til følge, jf. straffeprosessloven § 393 første ledd nr. 2.

To saker er gjenåpnet fordi kommisjonen mente at det forelå feil ved rettens behandling av sakene. Begge sakene gjaldt habilitet.

I den ene av disse sakene, en voldtektssak, var situasjonen den at et lagrettemedlem, etter at fornærmede hadde forklart seg for lagmannsretten, opplyste om sin tidligere kontakt med fornærmede. Etter at nasjonale rettsmidler var uttømt klaget domfelte saken inn for Den europeiske menneskerettsdomstol (EMD), som konkluderte med at retten til rettferdig rettergang var krenket. EMDs dom ledet til at saken ble begjært gjenåpnet, og kommisjonen fant at skaden vanskelig kunne avbøtes på annen måte enn ved å gjenåpne Høyesteretts dom. Saken ble gjenåpnet til gunst for domfelte, jf. straffeprosessloven § 391 nr. 2.

Den andre habilitetssaken ble begjært gjenåpnet under henvisning til at det i ettertid hadde kommet frem at dommer og aktor i samme sak hadde hatt en personlig tilknytning i et omfang som tilsa at dommeren hadde vært inhabil. Lagmannsretten hadde i en annen straffesak opphevet en dom som var avsagt av tingretten en måned senere og hvor opphevelsesgrunnen var tilknytningen mellom de samme aktørene. Kommisjonen fant at dommer og aktor også i den saken begjæringen knyttet seg til, hadde hatt slik særlig sosial omgang som var egnet til å svekke tilliten til domstolens upartiskhet. Saken ble gjenåpnet til gunst for domfelte, jf. straffeprosessloven § 390.

30 begjæringer er ikke tatt til følge. Det var dissens i to av disse.

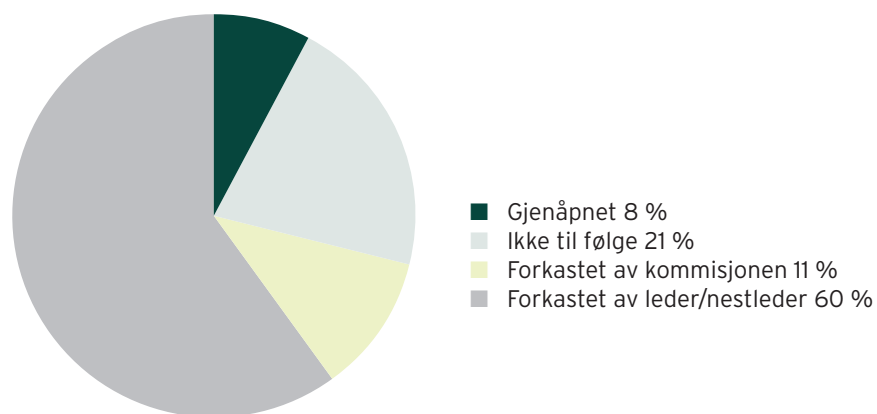
De resterende 99 begjæringene er forkastet av kommisjonen eller leder/nestleder fordi de åpenbart ikke kunne føre frem.

De øvrige 22 sakene som er avsluttet, er ikke realitetsvurdert. I 2016 har dette bl.a. dreid seg om begjæringer om gjenåpning av sivile saker, forelegg, en utenlandsk dom og begjæringer som er trukket.

Fullstendig oversikt over antall innkomne begjæringer og avsluttede saker i 2016 fremkommer av tabellen nedenfor:

	Mottatt	Avsluttet	Gjenåpnet	Ikke til følge	Forkastet av kommisjonen	Forkastet av leder/nestleder	Ikke realitetsvurdert
Generelt	9	7			1	1	5
Seksualforbrytelser	32	39	2	4	2	28	3
Vold, trusler	65	56	1	12	7	31	5
Narkotika	10	16	1	9	3	3	
Vinning	16	15	3	2	1	6	3
Diverse forbrytelser	19	18	3	1	1	8	5
Diverse forseelser	10	11	1	2		7	1
Henlagte saker							
Midlertidige avgjørelser							
Inndragning eller mortifikasjon							
Henvendelser							
Forelegg							
Sivile saker							
Annet om fagsaker							
Totalt	161	162	11	30	15	84	22

Figuren nedenfor viser utfallet av de realitetsbehandlede sakene i 2016:

2004 - 2016

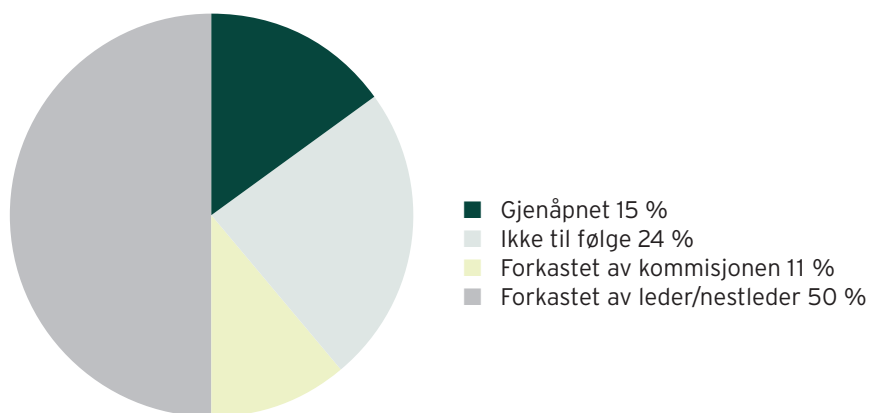
Siden oppstart av virksomheten 1. januar 2004 har kommisjonen til sammen mottatt 2134 begjæringer, og 2023 av sakene er avsluttet. Til sammen er 262 gjenåpnet og 410 er ikke tatt til følge.

1051 av sakene er forkastet av kommisjonen eller leder/nestleder fordi de åpenbart ikke kunne føre frem, mens resten, 300 saker, er avsluttet uten realitetsvurdering.

Tabell over de totale tall for kommisjonens 13 første virkeår fremgår da som følger:

	Mottatt	Avsluttet	Gjenåpnet	Ikke til følge	Forkastet av kommisjonen	Forkastet av leder/nestleder	Ikke realitetsvurdert
Generelt	57	56	2	1	2	11	40
Seksualforbrytelser	378	359	32	79	41	181	26
Vold, trusler	655	608	68	140	55	293	52
Narkotika	219	214	34	54	20	94	12
Vinning	377	364	80	82	40	121	41
Diverse forbrytelser	166	145	21	28	12	60	24
Diverse forseelser	192	187	25	26	13	104	19
Henlagte saker	13	13					13
Midlertidige avgjørelser	1	1					1
Inndragning eller mortifikasjon	1	1				1	
Henvendelser	31	31			1		30
Forelegg	6	6				1	5
Sivile saker	31	31				1	30
Annet om fagsaker	7	7					7
Totalt	2134	2023	262	410	184	867	300

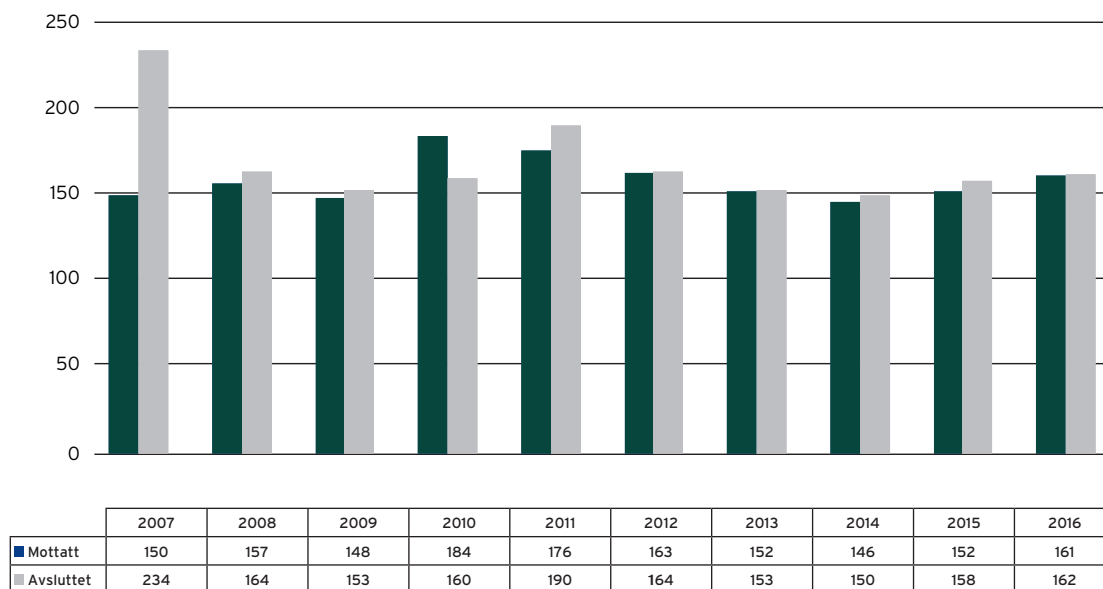
Figuren nedenfor viser utfallet av de realitetsbehandlede sakene i perioden 2004 - 2016:

2007 - 2016

Antall innkomne begjæringer har med unntak av oppstartsåret 2004 svingt fra 140 (i 2005) til 184 (i 2010).

Innkomne begjæringer og avsluttede saker 2007 – 2016:

Oppnevning av forsvarer

Loven gir kommisjonen adgang til å oppnevne forsvarer for domfelte når særlige grunner foreligger. Det foretas en vurdering i hver enkelt sak om forsvarer skal oppnevnes. Oppnevningen blir ofte begrenset til et bestemt antall timer, for eksempel for å gi en nærmere begrunnelse for begjæringens rettslige og faktiske grunnlag. Kommisjonen oppnevner alltid forsvarer når det er grunn til å anta at domfelte kan være straffereettslig utilregnelig, jf. straffeprosessloven § 397 annet ledd jf. § 96 siste ledd. I 2016 oppnevnte kommisjonen forsvarer for 24 domfelte.

Oppnevning av bistandsadvokat - fornærmedes og etterlattes rettigheter

Kommisjonen har hjemmel til å oppnevne bistandsadvokat etter reglene i straffeprosessloven §§ 107a flg. Dette er særlig aktuelt ved avhør av fornærmede og vitner i saker om seksuelle overgrep og vold.

I 2016 oppnevnte kommisjonen ti bistandsadvokater i ni saker.

Oppnevning av sakkyndige

Kommisjonen har hjemmel i straffeprosessloven § 398 b annet ledd til å oppnevne sakkyndige etter reglene i kapittel 11. Kommisjonen har i løpet av sin virketid oppnevnt sakkyndige innen rettsmedisin, rettspsykiatri, rettstoksikologi, økonomi, historie, foto- og filmteknikk, brannteknikk, bilsakkyndighet og tradisjonell kriminalteknikk m.m. I 2016 har kommisjonen oppnevnt 24 sakkyndige i saker som gjelder tolv domfelte. De sakkyndige hadde kompetanse innen rettspsykiatri og rettspsykologi.

Bruk av tolk

Kommisjonen har brukt tolk i seks saker. Det ble tolket fra arabisk, engelsk, serbisk, somalisk, tysk og russisk.

Aktuelle avgjørelser fra kommisjonen i 2016

Nedenfor gjengis kortversjoner av alle saker hvor kommisjonen har tatt begjæringen om gjenåpning til følge.

Kortversjoner av alle gjenåpnede saker ligger også på kommisjonens hjemmeside, www.gjenopptakelse.no

27.01.2016 (2015/105) Bilbrukstyveri - § 391 nr. 3 (nytt bevis)

En mann ble i 2014 dømt til fengsel for blant annet bilbrukstyveri, straffeloven § 260 første ledd, jf. tredje ledd. Han begjærte gjenåpning for kommisjonen og viste til at et nytt vitne kunne bekrefte at han hadde fått låne bilen han var dømt for å ha stjålet. Kommisjonen avhørte det nye vitnet. Også hun var av den oppfatning at domfelte hadde fått låne bilen av bilens eier. Hun hadde selv vært passasjer i bilen ved to anledninger, etter alt å dømme kvelden før og samme morgen som bilbrukstyveriet fant sted. Domfelte var sjåfør og bilens eier var selv med som passasjer ved den første av bilturene.

Domfelte hadde ikke møtt under hovedforhandlingen, og saken var blitt fremmet i hans fravær. Det er i dommen referert til den første av hans to politiforklaringer. I dette avhøret synes hovedfokus å ha vært på vegtrafikkforhold, og ikke bilbrukstyveriet som først ble anmeldt dagen etter avhøret. Domfellelsen bygget i hovedsak på fornærmedes forklaring.

Det var ikke nødvendig for kommisjonen å ta stilling til om anmeldelsen for bilbrukstyveri og den senere vitneforklaringen fra bilens eier var korrekt, eller motivert ut fra et ønske om forsikringsoppgjør etter det trafikkuhell kjøreturen endte i. Rettens oppfatning om at domfelte var klar over at han manglet tillatelse til å ta og bruke bilen, var etter kommisjonens syn blitt svekket gjennom utredningen av saken. Det var en rimelig mulighet for at resultatet hadde blitt frifinnelse dersom det nye vitnet hadde forklart seg for den dømmende rett, jf. straffeprosessloven § 391 nr. 3.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning til følge.

17.03.2016 (2016/26) Drap – § 393 første ledd nr. 2 (nytt bevis). Gjenåpning til skade for siktede. Begjæring fra påtalemyndigheten

En mann ble i 2003 frifunnet i lagmannsretten for drap på en 12 år gammel pike, etter at han var blitt domfelt i herredsretten i 2001. Riksadvokaten begjærte i 2016 saken gjenåpnet til skade for siktede under henvisning til straffeprosessloven § 393 første ledd nr. 2. Bakgrunnen for begjæringen var funn av mannens DNA-profil på avdødes fingernebler. Funnet ble gjort etter at sikret spor-materiale i saken ble gjennomgått og analysert på nytt i 2015. Mannens DNA-profil var da registrert i etterforskningsregisteret i en annen straffesak.

En straffesak kan gjenåpnes til skade for en som tidligere er frifunnet i saken dersom det som følge av «nye opplysninger eller bevis må antas at han er skyldig i den straffbare handling». Nye analyseresultater av tidligere innhentet bevismateriale, som er fremkommet som følge av forbedret analyseteknikk, anses som nye bevis.

Mannen har reist flere innvendinger mot innhenting av hans DNA og bruken av dette i drapssaken. Kommisjonen fant ikke grunnlag for å fastslå at innhenting av DNA var ulovlig. Kommisjonen viste videre til at spørsmålet om lovligheten og bruken av beviset, må avgjøres endelig av domstolen. DNA-beviset var etter kommisjonens syn et tungtveiende bevis i straffesaken og det var etter kommisjonens syn sannsynlighetsovervekt for at mannen er skyldig i drapet. Kommisjonen fant at vilkårene for gjenåpning etter straffeprosessloven § 393 første ledd nr. 2 var tilstede.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning til følge.

11.05.2016 (2015/134 m.fl.) Trusler mot offentlig ansatt, skadeverk, forsøk på ran, naskerier m.m. - § 391 nr. 3 (ny sakkyndig erklæring, tilregnelighet)

En mann ble i 2009 og 2011 dømt i tingretten til fengsel i henholdsvis 21 dager og 120 dager. Overtredelsene gjaldt flere straffbare forhold, herunder bl.a. trusler mot offentlig ansatt, skadeverk, forsøk på ran, naskerier og forulemping av personer. Han begjærte gjenåpning og anførte at han hadde vært psykotisk gjennom mange år, siden 2007.

Kommisjonen oppnevnte rettspsykiatrisk sakkyndige, som konkluderte med at domfelte var psykotisk på tiden for de påklagede handlinger, jf. straffeloven § 44. Kommisjonen fant at den rettspsykiatriske erklæringen var en ny omstendighet som innbar en rimelig mulighet for at domfelte ville ha blitt frifunnet dersom dette materialet hadde foreligget for den dømmende rett, jf. straffeprosessloven § 391 nr. 3.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning til følge.

15.06.2016 (2015/110) Narkotika - § 391 nr. 3 (nye bevis)

En mann ble i 2015 dømt i lagmannsretten til fengsel for grov narkotikaforbrytelse. Han begjærte gjenåpning og anførte overfor kommisjonen at han var kjent med det straffbare forhold, men at han ikke ville ha noe med dette å gjøre.

Kommisjonen foretok vitneavhør som støttet domfeltes forklaring for kommisjonen og satte domfeltes forsett når det gjaldt det straffbare forhold i et nytt og annet lys. Vitneavhørene ble støttet av tekniske bevis i saken. Det var etter kommisjonens vurdering en rimelig mulighet for at de nye bevisene kunne ha ledet til frifinnelse eller en vesentlig mildere rettsfølge dersom de hadde vært kjent for den dømmende rett, jf. straffeprosessloven § 391 nr. 3. Kommisjonen viste til at domfellelsen i hovedsak bygget på de meddomfeltes forklaringer og det var et faktum at det var trusler inne i bildet for å påvirke meddomfeltes forklaring i en bestemt retning. Videre ble det vist til at domfelte ble pågrepet på bopel. Narkotikaen ble beslaglagt ute der de to meddomfelte hadde befunnet seg, i nærheten av – men likevel et stykke unna – domfeltes bopel.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning til følge.

07.09.2016 (2016/137) Voldtekt - § 391 nr. 2 b (avgjørelse fra EMD, brudd på folkerettslig regel). Begjæring fra påtalemyndigheten

En 24 år gammel mann ble dømt til fengsel i 1 år for voldtektsforsøk og andre overtredelser. Han anket over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for så vidt gjaldt voldtektsforsøket. Etter at fornærmede hadde forklart seg for lagmannsretten, opplyste et lagrettemedlem om tidligere kontakt med fornærmede. Lagrettemedlemmet hadde

vært fostermor for et barn som hadde gått i samme klasse som fornærmede og hadde et bilde av henne som en stille og rolig jente. Forsvareren fremmet inhabilitetsinnsigelse. Borgarting lagmannsrett konkluderte med at lagrettemedlemmet ikke skulle vike sete. Domfelte ble funnet skyldig og straffen opprettholdt. Høyesteretts forkastet domfeltes anke over saksbehandlingen med tre mot to stemmer.

Domfelte brakte saken inn for Den Europeiske Menneskerettsdomstolen (EMD). I dom 17. desember 2015 konkluderte EMD med at EMK art 6 nr. 1 om retten til rettferdig rettergang var krenket. Uttalelsen om at fornærmede var en stille og rolig jente kunne forstås som «a value judgement reflecting a preconceived view on Ms A's personal character». Idet uttalelsen kom like etter fornærmedes forklaring, kunne den bli tolket som en reaksjon på fornærmedes vitnemål. Det ble også lagt vekt på at fornærmedes forklaring var det avgjørende bevis for domfellelsen og at det var fremmet en habilitetsinnsigelse. EMD kom derfor til at lagrettemedlemmet, og dermed domstolen, ikke oppfylte kravene til upartiskhet. Etter oppfordring fra forsvarer begjærte riksadvokaten gjenåpning til domfeltes gunst. Gjenopptakelseskommisjonen viste til at EMD hadde slått fast at saksbehandlingen i Borgarting lagmannsrett var i strid med Norges forpliktelser etter EMK art 6 nr. 1. EMDs drøftelser knyttet seg i hovedsak til den objektive siden av habilitetskravet; hvorvidt domfelte hadde grunn til å tro at lagrettemedlemmet ville opptre upartisk ved bedømmelsen av hans sak. Dommen sier ikke noe om hvorvidt lagrettemedlemmets kjennskap til fornærmede faktisk virket inn på avgjørelsen eller ikke. En slik bevisvurdering ville imidlertid være svært vanskelig i praksis, da det sjelden kan påvises eller utelukkes at inhabilitet har hatt innflytelse på avgjørelsen. Kommisjonen viser til at inhabilitet av disse grunner er en absolutt opphevelsesgrunn ved ankebehandling, jf. straffeprosessloven § 343 annet ledd nr. 3. Dersom Høyesterett hadde vurdert habilitetsspørsmålet i tråd med EMK artikkel 6 nr. 1, ville lagmannsrettens dom blitt opphevet. Skaden kunne vanskelig avbøtes på annen måte enn ved gjenåpning av Høyesteretts dom. Vilårene for gjenåpning etter straffeprosessloven § 391 nr. 2 var oppfylt.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning til følge.

08.09.2016 (2016/35) Oppgitt falsk personalia til politiet - § 391 nr. 3 (ny sakkyndig erklæring, tilregnelighet)

En mann ble i 2005 dømt i tingretten til å betale en bot på kroner 2 000 for overtredelse av straffeloven (1902) § 333 ved å ha oppgitt uriktig navn og adresse til politiet. Han begjærte gjenåpning for kommisjonen idet han hevdet å være strafferettslig utilregnelig.

I en tidligere sak for kommisjonen, jf. GK-2013-80, hadde sakkyndige funnet at domfelte var psykotisk på handlingstiden. På bakgrunn av opplysningene i sakkyndigerklæringen fant kommisjonen at det forelå nye omstendigheter som syntes egnet til å føre til frifinnelse, jf. straffeprosessloven § 391 nr. 3, jf. straffeloven (1902) § 44.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning til følge.

08.09.2016 (2015/114) Seksuell omgang med mindreårig - § 391 nr. 3 (ny sakkyndig erklæring, lettere psykisk utviklingshemning)

En mann ble i 2014 dømt i tingretten til fengsel i 1 år og 9 måneder for i fellesskap med to andre å ha hatt seksuell omgang med en jente på 14 år og 8 måneder. Den seksuelle omgangen pågikk sammenhengende i en natt, og omfattet ulike former for seksuell omgang, herunder orale og vaginale samleier. Domfelte anket til lagmannsretten. Lagretten svarte bekræftende på at det forelå jevnbyrdighet i alder og utvikling. Lagmannsretten fant ikke dette tilstrekkelig til å frita for straff, men straffen ble nedsatt til 1 år og 3 måneder. Anke til Høyesterett over idømmelsen og utmålingen av straff ble ikke tillatt fremmet.

Domfelte begjærte gjenåpning og vedla en evnetest som var foretatt i ettertid. Denne konkluderte med at han var lettere psykisk utviklingshemmet. Kommisjonen oppnevnte sakkyndige, som kom til samme konklusjon. Domfelte anførte at de sakkyndiges konklusjon var en ny omstendighet som kunne ha ledet til straffbortfall, eventuelt en ytterligere straffnedsettelse dersom den hadde vært kjent for den dømmende rett. Kommisjonen fant at den sakkyndige erklæringen var en ny omstendighet som var egnet til å føre til gjenåpning av straffespørsmålet, jf. straffeprosessloven § 391 nr. 3.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning til følge.

12.10.2016 (2016/36) Plagsom opptreden, knivforbud - § 391 nr. 3 (ny sakkyndig erklæring, tilregnelighet)

En mann ble i 2009 dømt i tingretten til en bot på kroner 12 000 for overtredelse av straffeloven (1902) §§ 352 a og 350 annet ledd. Han begjærte gjenåpning for kommisjonen idet han hevdet ikke å være strafferettslig tilregnelig. I en tidligere sak for kommisjonen, jf. GK-2013-80, hadde sakkyndige funnet at den samme domfelte var psykotisk i perioden for de da påklagede handlinger.

På bakgrunn av opplysningene i sakkyndigerklæringen fant kommisjonen at det forelå nye omstendigheter som syntes egnet til å føre til frifinnelse, jf. straffeprosessloven § 391 nr. 3, jf. straffeloven (1902) § 44.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning til følge.

12.10.2016 (2016/43) Dyrevelferdsloven - § 391 nr. 3 (ny sakkyndig erklæring, tilregnelighet)

En kvinne ble i 2015 dømt i tingretten for flere overtredelser av dyrevelferdsloven, ved at hun i perioden 2011-2013 hadde unnlatt å gi husdyrene tilsyn og godt stell, og å ha hensatt dem i en hjelpeløs tilstand. Dette førte blant annet til at seks storfe og ni sauer døde, og den gjenværende besetningen måtte oppholde seg sammen med dyrekadavrene som var delvis begravd i avføring og gjødsel. Straffen ble satt til fengsel i 5 måneder, og hun ble ilagt forbud mot dyrehold for en periode på 15 år. Anke til lagmannsretten ble nektet fremmet.

Hun begjærte gjenåpning og viste til en uttalelse fra nevropsykolog som indikerte at hun ikke hadde vært strafferettslig tilregnelig på handlingstiden. Kommisjonen oppnevnte to sakkyndige, en nevropsykolog og en rettspsykiater som konkluderte med at domfelte på tiden for de påklagede handlinger hadde et evnenivå som tilsvarte «psykisk utviklingshemmet i høy grad» etter straffeloven (1902) § 44. Begjæringen ble etter dette tiltrådt av påtalemyndigheten. Kommisjonen fant at den sakkyndige erklæringen var en ny omstendighet som var egnet til å føre til frifinnelse, jf. straffeprosessloven § 391 nr. 3.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning til følge.

13.10.2016 (2016/159) Vegtrafikkloven, etterfølgende alkoholnyttelse mv. – § 390 (inhabilitet). Begjæring fra påtalemyndigheten

En mann ble i 2014 dømt i tingretten for overtredelse av vegtrafikklovens generelle aktsomhetsbestemmelse og lovens forbud mot etterfølgende alkoholnyttelse. Han ble idømt en straff av betinget fengsel i 18 dager og en bot på kr 30 000. Han ble fradømt føreretten i 21 måneder.

Påtalemyndigheten begjærte gjenåpning av straffesaken. Begjæringen var begrunnet med at det i ettertid var kommet frem at det var en personlig tilknytning mellom dommerfullmektigen og aktor i saken som tilsa at dommerfullmektigen hadde vært inhabil til å behandle saken. Det ble vist til at lagmannsretten hadde opphevet en dom som var avsagt av tingretten en måned senere. Dette var en annen straffesak, men opphevelsesgrunnen var tilknytningen mellom den samme dommerfullmektigen og politiadvokaten. Domfelte var ikke kjent med denne tilknytningen og kunne ikke gjort dette gjeldende som ankegrunn.

Kommisjonen fant at slik lagmannsretten hadde beskrevet relasjonen mellom dommerfullmektigen og politiadvokaten i den aktuelle tidsperioden, hadde de hatt en slik særlig sosial omgang som var egnet til å svekke tilliten til domstolens upartiskhet, jf. domstolloven § 108 og EMK artikkel 6 nr. 1. Domfelte kunne ikke ha gjort dette gjeldende under saken. Vilårene for gjenåpning etter straffeprosessloven § 390 var oppfylt.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning til følge.

Psykolog Judith van der Weele (nr. 3 fra høyre) sammen med kommisjonens medlemmer

Kommisjonens virksomhet for øvrig

Søksmål om et prinsipielt spørsmål

Kommisjonens leder forkastet i 2014 en begjæring om gjenåpning av en trafikksak. Domfelte anla søksmål mot staten med påstand om at kommisjonens avgjørelse var ugyldig. Høyesterett i stor-kammer har slått fast at domstolene har begrenset kompetanse til å prøve kommisjonens avgjørelser, jf. Rt. 2012 side 519. Saksøker anførte at domstolene måtte ha full kompetanse til å prøve avgjørelser som var truffet av leder alene. Både tingretten og lagmannsretten kom til at anførselen klart ikke kunne føre frem. Anke til Høyesterett ble forkastet.

Kontakt med myndigheter

Kommisjonens leder har deltatt på Justis- og beredskapsdepartementets årlige etatslederkonferanse. Leder har også deltatt i dialogmøte med den administrative ledelsen i departementets sivilavdeling om administrative sider ved kommisjonens virksomhet.

Avgivelse av høringsuttalelser

Kommisjonen har i 2016 avgitt høringsuttalelse til en rapport utarbeidet av en arbeidsgruppe oppnevnt av riksadvokaten. Rapporten omhandlet norske myndigheters behandling av straffesakene mot Sture Bergwall.

Kommisjonen har også avgitt høringsuttalelse til en annen rapport utarbeidet av en arbeidsgruppe oppnevnt av riksadvokaten. Denne rapporten omhandlet dødsulykker og straffesaksbehandlingen av trafikksaker.

Videre har kommisjonen avgitt uttalelse til Forvaltningslovutvalget. Utvalget er oppnevnt av regjeringen og skal forberede en revisjon av forvaltningsloven. I den forbindelse har utvalget ønsket å samle erfaringer om hvordan forvaltningsloven har virket i praksis.

Internasjonal kontakt

Kommisjonen hadde i 2016 besøk av parlamentsmedlem David Clendon, strafferettstalsmann for The Green Party of Aotearoa på New Zealand.

Annen aktivitet

Kommisjonen var i 2016 på studietur til Trondheim. Kommisjonen besøkte Domstoladministrasjonen, St. Olavs hospital, avdeling

Brøset (Regional sikkerhetsavdeling og Kompetansesenter for fengsels-, sikkerhets- og rettspsykiatri) og Rettsmuseet.

Kommisjonen har også hatt to interne foredrag. Det ene var ved psykolog Judith van der Weele og omfattet kulturforståelse i en rettslig kontekst. De andre foredraget var ved Ellen Wessel og hadde temaet «Vitnepsykologi – Hjernens farlige snarveier».

Informasjonsvirksomhet

For å fremme kunnskap om kommisjonens virksomhet, og gi berørte reell tilgang til rettsmiddelet gjenåpning, har Gjenopptakelseskommisjonen som mål å gi

- korrekt informasjon om Gjenopptakelseskommisjonens virksomhet, og
- klar og utfyllende veiledning om regelverket rundt gjenåpning og om saksbehandlingen i kommisjonen.

Kommisjonen ønsker at generell informasjon skal være lett tilgjengelig for interesserte. Elektronisk kommunikasjon er en effektiv kanal for slik informasjon.

Kommisjonen har en medie- og informasjonsstrategi som er nedfelt i et særskilt dokument.

På kommisjonens hjemmeside www.gjenopptakelse.no finnes informasjon om Gjenopptakelseskommisjonen og regelverket, pressemeldinger, nedlastbart skjema for begjæring om gjenåpning, kommisjonens årsrapporter, anonymiserte kortversjoner av avgjørelser om gjenåpning med mer. Foruten bokmål, nynorsk og samisk er informasjon tilgjengelig på tolv språk.

På hjemmesiden er det lagt inn en «presseknapp» der alle kommisjonens avgjørelser i fulltekst er tilgjengelig for mediene i tre måneder.

Fra og med 2010 er alle realitetsavgjørelser fra kommisjonen publisert i Lovdata. Dette gjelder både avgjørelser som er truffet av kommisjonen og avgjørelser som er truffet av kommisjonens leder eller nestleder etter straffeprosessloven § 397 tredje ledd, tredje punktum.

Kommisjonens Twitterkonto brukes til formidling av avgjørelser som er lagt ut på kommisjonens hjemmeside, pressemeldinger og informasjon om ledige stillinger i sekretariatet.

Kommisjonen stiller seg åpen og tilgjengelig for spørsmål og henvendelser. Så vidt mulig imøtekommes forespørsler om foredrag o.l. om kommisjonens virksomhet.

Kommisjonen og sekretariatet utenfor Norsk Rettsmuseum (Justismuseet) i Trondheim

Styring og kontroll i virksomheten

Likestillingsredegjørelse

Gjenopptakelseskommisjonen har som målsetning at den skal ha en bedriftskultur basert på likestilling, mangfold og respekt for den enkeltes egenart, slik at alle får mulighet til å utvikle sine evner og benytte sin kompetanse. Ved utlysning av ledige stillinger blir det tatt inn en mangfoldserklæring i utlysningsteksten. I 2016 har kommisjonens sekretariat ikke hatt noen utlysninger.

Gjenopptakelseskommisjonen har inngått IA-avtale (inkluderende arbeidsliv) som tar sikte på at alle som vil og kan skal få bidra i arbeidslivet. Kommisjonen har også seniorpolitiske tiltak.

Tiltak mot diskriminering, mobbing og trakassering er nedfelt i kommisjonens HMS-plan.

Gjenopptakelseskommisjonens sekretariat ledes av en kvinne, og sekretariatet for øvrig bestod i 2016 av ni kvinner og tre menn. Dette innebærer at kjønnsfordelingen i sekretariatet i 2016 har vært 77 % kvinner og 23 % menn. Samtlige lederstillinger i organisasjonen er besatt av kvinner. Statens målsetting om å oppnå en kvinneandel i lederstillinger på 40 % er dermed overopplyst for sekretariatets del.

Det er utelukkende blant de ti utrederne, alle i stillingskode 1364, at det er ansatte av begge kjønn. I de øvrige kategoriene er det 100 % kvinner. Det er derfor bare for stillingskoden 1364 seniorrådgiver det kan vurderes om det foreligger kjønnsbaserte lønnsforskjeller på samme stillingsnivå.

To av seniorrådgiverne har fått innvilget redusert arbeidstid på grunn av omsorg for barn. Begge disse er kvinner. En omregning av deres månedslønn til heltids månedslønn viser at de kvinnelige seniorrådgiverne i 2016 hadde en gjennomsnittlig månedslønn som lå 2,5 % lavere enn mennenes innen samme stillingskode. En slik gjennomsnittsberegning gir likevel begrenset informasjon når sekretariatet bare har ti seniorrådgivere. Noen få ansatte vil derfor prosentvis gi store utslag. Forskjellene kan variere fra lønnsoppgjør til lønnsoppgjør, og vil også være avhengig av hvilken yrkeserfaring og øvrige kvalifikasjoner ansatte i sekretariatet til enhver tid har. Kommisjonen hadde i 2016 ingen ansatte i foreldrepermisjon.

Samfunnssikkerhet og beredskap - ROS-analyser

Gjenopptakelseskommisjonens virksomhet er av en slik karakter at en eventuell driftsstans av begrenset varighet ikke kan anses å ha stor samfunnsmessig betydning. Risikoen for tap av liv eller påføring av helseproblemer blant kommisjonens medlemmer eller ansatte som følge av ekstraordinære hendelser, anses heller ikke å være spesielt stor.

Virksomheten har regelmessig gjennomført risiko- og sårbarhetsvurderinger, senest i 2013.

IKT

Kommisjonen har avtale med Sekretariatet for konfliktrådene om drift og vedlikehold av virksomhetens IKT-systemer. De ivaretar dermed også IKT-sikkerheten for virksomheten.

Bruerkontakt

Kommisjonen har direkte brukerkontakt i den forstand at den normalt har samtaler med alle domfelte som ikke er representert ved advokat. I disse samtaler blir den domfelte blant annet gitt veiledning om kommisjonens arbeidsmåte og vilkårene for gjenåpning. Avslutningsvis blir den domfelte spurt om sitt syn på måten samtalen ble gjennomført på. Samme spørsmål blir stilt ved avhør av vitner.

Kommisjonen har vurdert om det er mulig å kartlegge på en mer systematisk måte hvordan ulike brukere opplever virksomheten, for eksempel ved en brukerundersøkelse. Etter kommisjonens oppfatning er det vanskelig å gjennomføre en ordinær brukerundersøkelse som gir signifikante svar. En feilkilde vil typisk kunne være at domfelte som har fått sin sak gjenåpnet mest sannsynlig vil være mer fornøyde med kommisjonens arbeid enn de som ikke har oppnådd gjenåpning. Dette selv om kommisjonens saksbehandling har vært så å si den samme. Kommisjonens sakstall vil også være nokså små, slik at relativt få brukere vil kunne gi store utslag i en måling.

Vurdering av framtidutsikter

Kommisjonens kjernevirksomhet er behandling av innkomne begjæringer om gjenåpning. Antallet begjæringer svinger fra år til år. Kommisjonen plikter å behandle de begjæringer den mottar, så lenge disse ligger innenfor kommisjonens myndighetsområde. Langt på vei kan en si at kommisjonens arbeidsmengde bare i liten grad er forutsigbar. Forhold som kan generere flere saker for kommisjonen er for eksempel avgjørelser fra Høyesterett eller avgjørelser i internasjonale organer som medfører en endret lovforståelse. Andre forhold kan være saker eller forhold som har fått stor medieoppmerksomhet, og som kan påberopes også i andre, rettskraftig avgjorte straffesaker.

Kommisjonen kan ikke pr. i dag se at det foreligger spesielle forhold som skulle påvirke kommisjonens evne til å løse sitt samfunnsoppdrag i de nærmeste år.

Årsregnskap

Leders kommentar til årsregnskapet 2016

Kommisjonen er et statlig forvaltningsorgan som fører regnskap i henhold til kontantprinsippet. Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for virksomheten. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert pr. d.d. Utgifter til forsvarere, bistandsadvokater, tolker eller sakkyndige som er oppnevnt av kommisjonen, er regelstyrte utgifter som ikke belastes kommisjonens budsjett.

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra Justis- og beredskapsdepartementet i instruks om økonomistyring. Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av kommisjonens disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurderinger av noen vesentlige forhold:

For 2016 fikk Gjenopptakelseskommisjonen tildelt totalt kr 15 122 000. I tillegg fikk kommisjonen overført kr 637 000 av ubrukt bevilgning fra 2015. Som kompensasjon for lønnsoppgjøret 2016 fikk kommisjonen tildelt kr 222 000. Det vil si at virksomhetens totale tildelt ramme for 2016 er på kr 15 981 000.

Av dette er kr 397 169 ikke forbrukt. Dette utgjør 2,5 % av totale disponible midler.

I tillegg til bevilgningen over kap. 468 er bevilgningene på kap. 414 Forlikrådet og andre domsutgifter og kap. 466 Særskilte straffesaksutgifter stilt til kommisjonens disposisjon.

Forklaring på underforbruk:

Kommisjonen har i 2016 fått refusjoner fra NAV med kr 8 668. Dette er en følge av sykemeldinger. I tillegg har kommisjonen hatt besparelser som følge av at to utredere, som er tilsatt i fulltidsstillinger, har hatt midlertidig redusert arbeidstid på grunn av omsorg for barn. Kommisjonen har også hatt et kommisjonsmedlem som ikke har deltatt på møtene i 2016.

Gjenopptakelseskommisjonens sekretariat er en liten virksomhet, slik at refusjoner og besparelser som dette blir merkbare på kommisjonens budsjett. Samtidig vil tilsatte som har fulltidsstillinger og midlertidig redusert arbeidstid, ha krav på igjen å få arbeide fulltid når behovet for redusert arbeidstid opphører. Gjenopptakelseskommisjonen kan ikke budsjettere med de refusjonene og innsparingene den hadde i 2016 for senere år. Vi beregner også kostnader til en fulltallig kommisjon i 2017.

Kommisjonen har et relativt lite budsjett med mange faste kostnader. Lønn og husleie utgjør de største postene. Hvilke kostnader kommisjonen ellers har, beror blant annet på sakstilgangen, som kan være vanskelig å forutse. Mottar kommisjonen saker av et større omfang, kan det bli nødvendig med økt utredning og ekstraordinære møter i kommisjonen som igjen vil føre til økte kostnader.

Oslo, 14. februar 2017

Helen Sæter
Leder

Regnskapsprinsipper

Årsregnskap for Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten («bestemmelsene»). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av november 2016 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen «Netto rapportert til bevilgningsregnskapet» er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt

til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskaps-tall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2016

Utgifts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet til- deling*	Regnskap 2016	Merutgift (-) og mindre- utgift
0466	Særskilte straffesaksutgifter driftsutgifter	01			0	1 216 530	
0468	Driftsutgifter	01		A, B	15 981 000	14 607 342	1 373 658
1633	Nettoordning for mva i staten	01			0	452 930	
Sum utgiftsført					15 981 000	16 276 803	

Inntekts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling*	Regnskap 2016	Merinntekt og mindre- inntekt(-)
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse	0	15 557	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift	0	1 355 836	
Sum inntektsført					0	1 371 393

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

14 905 410

Kapitalkontoer

60087201 Norges Bank KK /innbetalinger

57 163

60087202 Norges Bank KK/utbetalinger

-14 979 042

704485 Endring i mellomværende med statskassen

16 470

Sum rapportert

0

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

Konto	Tekst	2016	2015	Endring
704485	Mellomværende med statskassen	-511 136	-527 606	16 470

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter. Se note B for nærmere forklaring.

Noter til bevilgningsrapporteringen

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
0468 01	637 000	15 344 000	15 981 000
xxxxxx			0
xxxxxx			0
xxxxxx			0

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter/ mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt
0468 01		1 373 658	-976 488	397 170	
xxxx21				0	
xxxx21	"kan nyttes under post 01"			0	
xxxx45				0	
xxxx45	"kan overføres"			0	
xxxx70				0	Ikke aktuell
xxxx75	"overslagsbevilgning"			0	Ikke aktuell

* Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet «kan overføres». Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Avgitte belastningsfullmakter (utgiftsført av andre)

Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker har gitt belastningsfullmakt til Sekretariatet for konfliktrådene pålydende kr 750 000 på kapittel/post 0468 01. Virksomheten har rapportert kr 750 000 på kapittel/post 0468 01. Beløpet er benyttet i sin helhet av Sekretariatet for konfliktrådene. Justis- og beredskapsdepartementet har belastet kapittel/post 0468 01 med kr 226 488.

Mulig overførbart beløp

Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesakers ubrukte bevilgning på kapittel/post 048 01 beløper seg til kr 397 170.

Bevilgninger over andre budsjettkapitler

Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker har i tillegg til bevilgning på kap. 0468, post 01 bevilgninger til disposisjon på kap. 0414 Forliksråd og kap. 0466 Særskilte straffesaksutgifter. Bevilgningen disponeres i tråd med regelverket for den regelstyrte ordningen.

Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
		397 170	767 200	397 170
		0	[5% av årets tildeling i note A]	
		0	[5% av årets tildeling i note A]	
		0		
		0	[Sum årets og fjorårets tildeling]	
Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell		
Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell		

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2016

	Note	2016	2015
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer		0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer		0	0
Salgs- og leieinnbetalinger		0	0
Andre innbetalinger		0	0
Sum innbetalinger fra drift		0	0
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	1	10 950 172	10 320 502
Andre utbetalinger til drift	2	4 848 501	5 436 372
Sum utbetalinger til drift		15 798 673	15 756 874
Netto rapporterte driftsutgifter		15 798 673	15 756 874
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter		0	0
Sum investerings- og finansinntekter		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	3	25 200	107 723
Utbetaling til kjøp av aksjer		0	0
Utbetaling av finansutgifter		0	0
Sum investerings- og finansutgifter		25 200	107 723
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		25 200	107 723
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.		0	0
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader		0	0
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		15 557	15 602
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		1 355 836	1 281 335
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		452 930	562 990
Netto rapporterte utgifter på felleskapitler		-918 463	-733 946
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		14 905 410	15 130 650

Oversikt over mellomværende med statskassen **

	2016	2015
Eiendeler og gjeld		
Fordringer	0	0
Kasse	0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	0	0
Skyldig skattetrekk	-511 136	-534 903
Skyldige offentlige avgifter	0	0
Annen gjeld	0	7 297
Sum mellomværende med statskassen	4	-527 606

* Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.

** Spesifiser og legg til linjer ved behov.

Noter til artskontorrapporteringen

Note 1 Utbetalinger til lønn

	31.12.2016	31.12.2015
Lønn	8 433 591	7 851 817
Arbeidsgiveravgift	1 355 836	1 281 335
Pensjonsutgifter*	0	0
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-8 668	-150 170
Andre ytelser	1 169 413	1 337 521
Sum utbetalinger til lønn	10 950 172	10 320 502
* Denne linjen benyttes av virksomheter som innbetaler pensjonspremie til SPK.		
Antall årsverk:	11	10

Note 2 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2016	31.12.2015
Husleie	1 878 446	1 836 099
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	1 720	9 382
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	239 296	239 056
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	4 479	0
Mindre utstyrskaffelser	28 888	56 003
Leie av maskiner, inventar og lignende	9 669	5 646
Kjøp av fremmede tjenester	1 377 992	1 984 667
Reiser og diett	422 745	550 949
Øvrige driftsutgifter	885 267	754 571
Sum andre utbetalinger til drift	4 848 501	5 436 372

Note 3 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2016	31.12.2015
Utbetaling til investeringer		
Immaterielle eiendeler og lignende	0	0
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Beredskapsanskaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	25 200	107 723
Sum utbetaling til investeringer	25 200	107 723
Utbetaling til kjøp av aksjer		
Kapitalinnskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer i aksjer og andeler	0	0
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	0	0

Note 4 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2016 Spesifisering av bokført avregning med statskassen	31.12.2016 Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
Sum	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	0	0	0
Andre fordringer	0	0	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
Sum	0	0	0
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	6 163	0	6 163
Skyldig skattetrekk	-511 136	-511 136	0
Skyldige offentlige avgifter	0	0	0
Annen kortsiktig gjeld	0	0	0
Sum	-504 973	-511 136	6 163
Sum	-504 973	-511 136	6 163

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8 B

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Ervervs- dato	Antall aksjer	Ejer- andel	Stemme- andel	Årets resultat i selskapet	Balanseført egenkapital i selskapet	Balanseført verdi i regnskap*
Aksjer							
Selskap 1							
Selskap 2							
Selskap 3							
Balanseført verdi 31.12.2016							0

* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balanseført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.

Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker er et uavhengig organ som skal ta stilling til om en domfelt skal få ny behandling av sin sak ved en annen domstol

Postadresse: Postboks 8026 Dep, 0030 Oslo
Besøksadresse: Tordenskioldsgate 6
Telefon: 22 40 44 00
Telefaks: 22 40 44 01
E-post: post@gjenopptakelse.no
Internett: www.gjenopptakelse.no